

AAD-104

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

October / November – 2016

CC-303 : Sanskrit : Paper - I

(Core Course)

(रघुवंशम्-सर्ग-१४ कालिदासः, व्याकरणम्)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- सूचना : (१) अधाज प्रश्नोना गुण सरभा छे.
(२) अधाज प्रश्नो लखवा इरजियात छे.

१ (अ) गभे ते त्रण श्लोकोनो अनुवाद करो :

८

- (१) आनन्दजः शोकजमश्च बाष्पस्तयोरशीतं शिशिरोविभेद ।
गङ्गासरप्वोर्जलमुष्णतप्तं हिमाद्रिनिस्यन्द इवावतीर्ण ॥
- (२) अथाभिषेकं रघुवंशकेतोः प्रारब्धमानन्द जलैजनन्योः ।
निवर्तयामासुरमात्यवृद्धास्तीर्याहते काश्चनकुम्भतोयैः ॥
- (३) कृताज्जलिस्तत्र यदम्बसत्यान्नाभ्रशयत स्वर्गफलाद् गुरुर्नः ।
तश्चिन्त्यमानं सुकृतं तवेति जहार लज्जां भरतस्य मातुः ॥
- (४) तेनार्थवाँल्लोभपराङ्गमुखेन तेनघ्नता विघ्नभयं क्रियावान् ।
तेनासलोकः पितृमान्विनेत्रा तेनैव शोकापनुदेन पुत्री ॥
- (५) सादष्टनीवारबलीनि हिद्यैः संबद्धवैखानसकन्यकानि ।
इयेष भूयः कुशवन्तिं भागीरथीतीरतपोवनानि ॥
- (६) जुगूह तस्याः पथि लक्ष्मणो यत्सेव्येतरेण स्फुरता तदक्षणा ।
आख्यातमस्यै गुरुभावि दुःखमत्यन्वलुप्तप्रियदर्शनेन ॥

(બ) ગમે તે બે સંદર્ભ આપી સમજાવો : ૫

(૧) અભીષિતં ક્ષત્રકુલાઙ્ગનાના ન વીરસૂશબ્દમકામદેતામ્ ।

(૨) રરાજ શુદ્ધેતિ પુનઃ સ્વપુર્યે સંદર્શિતા વહિનગતેવ ભર્ત્તા ।

(૩) તદાજ્ઞા ગુરુણાં દ્વિચારણીયા ।

(૪) ભૂયો યથામે જનનાન્તરેઽપિ ત્વમેવ ભર્તા ન ચ વિપ્રયોગઃ ।

૨ રઘુવંશના ચૌદમા સર્ગ (સીતાત્યાગઃ)નું રસદર્શન લખો. ૧૪

અથવા

૨ મહાકાવ્યનું સ્વરૂપ સમજાવી રઘુવંશનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

૩ રઘુવંશના ચૌદમા સર્ગને આધારે સીતાનું પાત્રાલેખન કરો. ૧૪

અથવા

૩ કાલિદાસની કાવ્યશૈલીની વિશેષતાઓ લખો. ૧૪

૪ ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે બે) ૧૪

(૧) રામનું પાત્ર

(૨) કાલિદાસનું પ્રકૃતિ નિરૂપણ

(૩) ઉપમા કાલિદાસસ્ય

(૪) સીતાનાં દોહદ

૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના જવાબ બે-ત્રણ વાક્યમાં લખો :

૧૪

- (૧) રઘુવંશ શીર્ષક સમજાવો.
- (૨) કાલિદાસની કૃતિઓ કેટલી છે ? કઈ-કઈ ?
- (૩) અભિષેકનું જળ કોનાથી લવાયેલું હતું ?
- (૪) અપયશથી રામના હૃદયની શી દશા થઈ ?
- (૫) દોલાચલ ચિત્તવૃત્તિ એટલે શું ?
- (૬) રઘુવંશના મંગલાચરણમાં કોની સ્તુતિ છે ?
- (૭) રામના ભાઈઓનાં નામ લખો.
- (૮) ચન્દ્રમસિ અને રાજાનું રૂપ ઓળખાવો.
- (૯) જગત્ અને વાચ્ નું સપ્તમી એ.વ.નું રૂપ આપો.
- (૧૦) અસ્મદ્નું પંચમી એ.વ. અને યુષ્મદ્ નું ચ.એ.વ.નું રૂપ લખો.
- (૧૧) સર્ગ-૧૪ના આધારે કાલિદાસની કોઈપણ બે ઉપમાઓ લખો.
- (૧૨) રઘુવંશ મહાકાવ્યના કેટલા સર્ગો છે ? રઘુવંશના રચયિતા કોણ છે ?